

Sygn. akt III CSK 180/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa A. Ś.

przeciwko M. Ś.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 września 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.800,-
(jeden tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany M. Ś. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 grudnia 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w M. z dnia 4 listopada 2014 r. oddalający powództwo poprzez uzgodnienie treści ksiąg wieczystych nr (...) i (...) prowadzonych dla nieruchomości położonych w B. (działka [...]4) oraz w R. (działki [...]12 i [...]07) w ten sposób, że w dziale drugim w miejsce M. Ś. wpisano A. Ś. i M. Ś. na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pozwany oparł wniosek na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.,

podnosząc, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, wymagające odpowiedzi na pytanie „czy z uwagi na naruszenie zasad współżycia społecznego możliwe jest przyjęcie fikcji odwołania pełnomocnictwa przez mandanta, w sytuacji gdy mandant w rzeczywistości pełnomocnictwa nie odwołał, gdyż w żaden sposób nie uzewnętrzniał takowego oświadczenia woli”. Skarżący wskazał ponadto na oczywistą, jego zdaniem, zasadność skargi kasacyjnej.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11), wykazany w uzasadnieniu wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym zajęcia stanowiska przez samego skarżącego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września

2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska odnośnie do danego problemu, albo zaszły okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Zagadnienie przedstawione przez skarżącego nie ma związku z rozstrzygnięciem sprawy. Podstawą wyroku reformatoryjnego było stwierdzenie nieważności czynności prawnej darowizny jako sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Sąd nie przyjął domniemania odwołania pełnomocnictwa przez darczyńcę (małżonka) tylko wskazał na wyjątkowe okoliczności sprawy polegające na wykorzystaniu pełnomocnictwa po upływie dziewięciu lat od daty jego udzielenia przez współmałżonka dla dokonania czynności prawnej, która doprowadziła do wyłączenia zabudowanych nieruchomości, stanowiących centrum spraw życiowych rodziny, z majątku wspólnego i przekazania do majątku osobistego pełnomocnika, ponadto w sytuacji ostrego konfliktu rodzinnego, o którym świadczyły niemal równoległe złożone doniesienie o znęcanie się przez współmałżonka nad rodziną i pozwu o rozwód. Sąd drugiej instancji nie czynił ustaleń ani nie dokonywał ocen prawnych w przedmiocie odwołania pełnomocnictwa.

Przyczyna oznaczona jako oczywista zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) występuje wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią

jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Pozwany nie uczynił zadość tym wymaganiom, ograniczając się jedynie do ogólnikowego odwołania do podstaw skargi kasacyjnej oraz poprzestając na zarzutach rażącego naruszenia i dowolności zastosowania nieoznaczonych przepisów prawa. Uzasadnienie tej przyczyny nie zawiera żadnych przekonujących argumentów potwierdzających jej wystąpienie, a badanie podstaw kasacyjnych na tym etapie postępowania jest niedopuszczalne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, zaś o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).